

Doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht

Dit onderwerp blijft de gemoederen bezighouden. Aangezien de financiële impact voor de individuele gerechtsdeurwaarder groot is, vragen we hiervoor opnieuw de aandacht van de ledenraad. Ondanks onze schriftelijke vragen in de decembervergadering van de ledenraad heeft de discussie die daarover is gevoerd geen duidelijkheid gebracht.

Inleiding

Als we de notulen van de ledenraad erop na slaan is er aan de thans ingezonden verordening nauwelijks of geen inhoudelijke discussie vooraf gegaan. Sterker nog, de uitgangspunten zijn in slechts één vergadering beklonken. Ondertussen namen en nemen de twijfels toe: na het positieve advies van de ALV werd de tekst van de conceptverordening fundamenteel gewijzigd en waren er al in augustus jl. (politieke) aanwijzingen dat een doodlopende weg was ingeslagen. Uit de notulen van 21 december jl. blijkt dat we bij collega Waters een gevoelige snaar hebben geraakt met de formulering van onze vragen d.d. 22 oktober jl. Hij stelt dat de verordening *uitgebreid is bediscussieerd maar er voor ander beleid is gekozen*. Dat beleid kan echter volgens de voorzitter in diezelfde notulen niet rekenen op een positief advies van de ambtenaren van J&V. Waarom verbindt de ledenraad daar geen consequenties aan?

Kortom: er wordt vastgehouden aan een kansloze missie. De geschiedenis herhaalt zich want zo is het de verordening Onafhankelijkheid ook vergaan. Toen negeerde de ledenraad de door het ministerie gewenste nul-optie. En zie wat het ons heeft gebracht: onze beroepsgroep is meer verdeeld dan ooit tevoren. Een slechte zaak!

We roepen de ledenraad daarom op om de verordening in te trekken en terug naar de tekentafel te gaan. Toegegeven, eenvoudige oplossingen zijn er niet. Hierna komen we met enkele suggesties. Met veel haken en ogen maar hopelijk de aanzet tot een heroverweging.

Nieuws van de week

In editie week 51 van 2017 staat vermeld: *De financiële consequenties zijn enorm. Het is een simpele rekensom: in 2018 wordt EUR 2.100.000,= doorbelast aan de KBvG en dat bedrag moet de KBvG in rekening brengen bij circa 310 gerechtsdeurwaarders-ondernemers: dat is EUR 6.774,19 per gerechtsdeurwaarder-ondernemer per jaar*. Deze omslag over het aantal gerechtsdeurwaarders-ondernemers wijkt af van de ingediende verordening die uit gaat van een heffing per exploit. Dat is verwarrend. Waarom is het zo in Nieuws van de Week geformuleerd en is een rectificatie of toelichting niet op zijn plaats?

Kosten

Voormeld bedrag van € 2.100.000,00 is nieuw voor ons. Beschikt de ledenraad over een specificatie van dat bedrag? Is inzichtelijk hoeveel de bijdrage is voor het toezicht en hoeveel voor het tuchtrecht? Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting van de KBvG. Dient dat niet alsnog te gebeuren? **Wij stellen voor dat onderhavige kosten voor 2018 worden voldaan uit de algemene middelen.**

De heffingsgrondslag

De door de ledenraad aangenomen verordening is gebaseerd op het voorstel van collega Boiten van 3 februari 2017 en zijn toelichting daarop ter vergadering van 16 februari 2017. In het voorstel staat

vermeld: *“Het tuchtrecht en toezicht dient ter bescherming van de justitiabelen. Volgens het principe: “De vervuiler betaald” zal de justitiabele dus ook moeten betalen voor het toezicht op de gerechtsdeurwaarders”*. De notulen van de vergadering van de ledenraad van 16 februari 2017 geven het volgende weer: *“De heer Boiten beantwoordt de gestelde vragen. Hij maakt de koppeling met de ambtshandeling, omdat daar het toezicht en tuchtrecht aankleeft. Wie geen ambtshandelingen verricht is geen gerechtsdeurwaarder en heeft niet te maken met het toezicht en tuchtrecht”*.

Aan de opmerking in het voorstel zouden we willen toevoegen dat in het geval een klacht gegrond wordt verklaard ook de gerechtsdeurwaarder als “vervuiler” kan worden aangemerkt. De gegeven toelichting vinden wij te kort door de bocht. Dat argument gaat er volledig aan voorbij dat gerechtsdeurwaarders ook voor de nevenwerkzaamheden aan tuchtrecht onderworpen zijn. Of beter: *juist* voor de nevenwerkzaamheden. Klachten komen immers vooral voort uit de met de ambtshandelingen samenhangende werkzaamheden en niet sec uit de ambtshandelingen zelf. Gaat het bij klachten niet vaak over bejegening, zoals het niet of te laat beantwoorden van brieven, een onjuiste vaststelling van de beslagvrije voet etc.? Kantoren met een lage omzet uit ambtelijk werk dragen volgens de gekozen methodiek minder bij aan de kosten van tuchtrecht terwijl ze met hun nevenwerkzaamheden het systeem wel (kunnen) belasten. Andersom geredeneerd is het arbitrair om te stellen dat tegen kantoren met vooral een ambtelijke praktijk meer klachten worden ingediend.

De directe relatie tussen de ambtelijke omzet en de kosten van toezicht is eveneens ver te zoeken. Kantoren met een grote incassopraktijk staan ook onder toezicht maar dragen bij de gekozen methodiek verhoudingsgewijs minder bij.

Is de gekozen grondslag een eerlijke methodiek? Nee dus. Het past niet om dergelijke forse uitgaven om te slaan over het aantal exploitanten zonder daarbij rekening te houden met bedrijfseconomische factoren, zoals het aantal kantoren dat gevoerd wordt, de aard en grootte van die kantoren en de totale omzetten.

Maar hoe dan wel? Ook volgens het principe “de vervuiler betaalt” en met een gedifferentieerd tarievenstelsel als uitgangspunt, uitgesplitst naar:

- a. het toezicht: dat wordt op dit moment vooral vorm gegeven door naleving van de verordening Normen voor Kwaliteit in combinatie met de financiële controles door het BFT. De met die verordening gepaard gaande kosten worden reeds door de gerechtsdeurwaarders betaald. Dat ligt anders met de kosten van het BFT ter zake het financiële toezicht. Die kunnen worden verdeeld in vaste en variabele kosten. Onder vaste kosten vallen de uitgaven die nodig zijn om het systeem operationeel te maken en in stand te houden, zoals onder meer de huisvesting, inrichting en de benodigde ICT. Variabel zijn de kosten die verbonden zijn aan de te verrichte controle werkzaamheden per kantoor of organisatie. Het maakt voor de hoogte van die kosten nogal een verschil of er toezicht gehouden moet worden op een solitair gevestigde gerechtsdeurwaarder of op landelijk actieve vennootschappen van meerdere gerechtsdeurwaarders met een miljoenen omzet. Net zoals de accountantskosten flink zullen verschillen, mogen ook de kosten van toezicht naar rato worden doorbelast. Het valt niet te rechtvaardigen dat de solitaire gerechtsdeurwaarder betaalt voor de kosten van toezicht op ‘de grote jongens’. De gerechtsdeurwaarders kunnen hun kosten bewaken en reduceren door nog serieuzer werk te

maken van hun financiële positie en het kwaliteitsmanagement. Hoe beter en effectiever, des te efficiënter en goedkoper.

- b. het tuchtrecht: ook hier een opsplitsing in vaste en variabele kosten, waarbij de variabele kosten zijn verbonden aan de dagelijkse werkzaamheden en daarmee aan de feitelijke behandeling van tuchtzaken. In die categorie vallen vooral de personele kosten. De vaste kosten zullen moeten worden opgebracht door degene die aan het tuchtrecht onderworpen zijn. Dat zijn de leden van de KBvG. Bovendien dragen zij in eerste instantie gezamenlijk de voorfinanciering van de variabele kosten. Aangezien de werkelijke variabele kosten worden veroorzaakt door de beklagden, dienen die kosten ook voor hun rekening te komen. Er kan nog gediscussieerd worden over een tariefverschil voor gegronde en ongegronde klachten. Een terechte klacht mag zwaarder wegen. Op basis van het aantal tuchtzaken is achteraf eenvoudig de afrekening op te stellen. Een gedifferentieerde benadering heeft het positieve effect dat de leden extra gemotiveerd zijn om zich onder alle omstandigheden te gedragen als een goed gerechtsdeurwaarder betaamt. Deze extra financiële sanctie ontnemt in ieder geval de prikkel om telkens de grenzen van het (on)betamelijke op te zoeken. Het bevordert ook de uniformiteit in de (fatsoenlijke) behandeling van zaken en daarmee de integriteit van het ambt. En niet in de laatste plaats: het zou wel eens een daling van de totale kosten teweeg kunnen brengen.

Klachtenregeling

Volgens artikel 57 dient bij verordening een klachten- en geschillenregeling te worden ingericht. Het is onduidelijk waarom die verordening niet op de agenda van de ledenraad staat.

We achten de kans groot dat een dergelijke regeling een dempend effect heeft op het tuchtrecht. Beschouw het als een 'comparitie na antwoord'. Veel zaken lenen zich voor een goed gesprek en minnelijke oplossing met als voordeel dat sancties en boetes achterwege kunnen blijven. Het aantal tuchtklachten en de daaraan verbonden kosten zullen afnemen. Een klager dient immers eerst de geschillenregeling te volgen voor hij bij de tuchtrechter terecht kan. Komt er toch een tuchtzaak dan kan daarin dankbaar gebruik gemaakt worden van het uitgekristalliseerde dossier van de geschillenprocedure. Natuurlijk kost een geschillenregeling geld maar het werkt besparend op het tuchtrecht en per saldo zal het goedkoper zijn. Bovendien is de instelling van zo'n regeling nu eenmaal bij wet verplicht.

Verordening: wel of niet?

De verordening wacht op ministeriële goedkeuring. Er zijn geen signalen dat die er komt en de uitslag kan nog even op zich laten wachten. En wat dan? De KBvG krijgt de rekening maar heeft geen grondslag voor de doorbelasting aan haar leden. En zelfs bij een ministeriële goedkeuring zijn we er nog niet. Hoe zal de tuchtrechter oordelen over een doorbelasting aan schuldenaren in weerwil van de politieke opvattingen? Een ongewisse en daarmee ongewenste toekomst.

5 februari 2017

Nederlandse Belangenvereniging Gerechtsdeurwaarders,
namens deze,
Ed Verdult